

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. УСТАВНИ ОСНОВ

Уставни основ за доношење Закона о изменама и допунама Закона о основама система образовања и васпитања (у даљем тексту: Нацрт закона) садржан је у члану 97. тачка 10. Устава Републике Србије, према коме Република Србија уређује и обезбеђује, између осталог, систем у области образовања.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Закон о основама система образовања и васпитања (у даљем тексту: Закон) који је ступио на снагу 7. октобра 2017. године је знатно подигао и унапредио квалитет образовања и васпитања, али је свакако током примене указао на потребу уношења неколико конкретних измена и допуна, којима би се побољшала ефикасност система образовања и васпитања.

Измене и допуне односе се на прецизирање одредаба које се односе на узраст и тачан број година деце која се могу уписати у развојну групу у предшколској установи, оснивање нове организационе јединице Завода за вредновање квалитета образовања и васпитања – Центар за образовну технологију, одредаба које се односе на оглед, ресурсни центар за асистивне технологије у образовању и васпитању, приговор на закључну оцену, начин заснивања радног односа директора, децидног уношења овлашћења министру да подзаконским актом уреди ближе услове за оснивање, почетак рада и обављање делатности установе, прецизирање рокова за покретања и вођење васпитно-дисциплинског поступка у школи, прецизирање одредаба којима се уређује оцењивање ученика из изборних програма и активности, из владања и општи успех, прецизирање одредаба које прописују образовање наставника, васпитача и стручних сарадника у погледу образовања из психолошких, педагошких и методичких дисциплина, као и које се односе на начин уређивања вођења, руковања и успостављања Јединственог информационог система просвете, као и подаци који се воде у регистру деце, ученика и одраслих, као и у регистру запослених, те одредбе у којима се уређује Јединствени образовни број (JOB), а посебно оне које се односе на сврху обраде података, њихово коришћење, те ажурирање и чување података у евиденцијама, усклађивање заснивања радног односа директора путем уговора о раду на одређено време са Законом о запосленима у јавним службама („Службени гласник РС”, број 113/17), као и термилошко усклађивање са Законом о локалном самоуправи („Службени гласник РС”, бр. 129/07, 83/14 - др. закон, 101/16 - др. закон и 47/18), као и неколико термилошких измена и допуна којима се постиже већа прецизност норме или усклађује норма са другим прописима.

Све наведено, не би било могуће решити без доношења измена и допуна Закона и то је једини начин за решавање проблема.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Чланом 1. Нацрта закона којим се мења члан 20. Закона прецизиран је узраст детета које се на основу мишљења интерресорне комисије и уз сагласност родитеља

може уписати у развојну групу у предшколској установи, односно у школу за образовање ученика са сметњама у развоју, тако што је прецизирано да се ради о узрасту од три године до поласка у школу.

Предложеном решењем на недвосмислен начин се утврђује да дете јасленог узраста (од шест месеци до три године) не може бити уписано у развојну групу. Период до три године је период интензивног и бурног развоја у којем су индивидуалне разлике међу децом у развоју психо-физичких функција велике и очекиване. У том смислу, нема стручног оправдања да се за дете на овом узрасту планирају додатне подршке попут индивидуалног образовног плана и издвајање од групе вршњака у развојну групу. Такође, на овако раном узрасту могу бити примећени знаци потребе за пружањем додатне подршке и по потреби могу бити израђени педагошки профил детета и на њему заснован план индивидуализације.

Чланом 2. Нацрта закона којим се мења члан 43. Закона прописано је да Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања, поред постојеће три, у свом саставу има и четврту организациону јединицу - Центар за образовну технологију.

Чланом 3. Нацрта закона додаје се нови члан 46А. Закона којим се прописују стручни послови које у оквиру Центра за образовну технологију обавља Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања.

Чланом 4. Нацрта закона којим се мења члан 51. Закона прецизирано је да министар одлучује о одобравању огледа и да прописује програм огледа на основу стручне процене и препоруке надлежног савета, односно завода, односно одговарајуће институције компетентне за предмет огледа, уколико нису подносиоци те иницијативе. Овим чланом Нацрта такође је брисана одредба члана којом је прописано овлашћење министра да подзаконским актом пропише ближе услове о спровођењу, процени и превођењу огледа у систем и друга питања од значаја за квалитет огледа.

Чланом 5. Нацрта закона којим се мења члан 54. Закона прецизирано је које установа може да стекне статус ресурсног центра за пружање стручне подршке деци, ученицима и одраслима са сметњама у развоју и инвалидитетом, њиховим породицама и другим образовним и васпитним установама, као и услуге и стручна помоћ коју пружа. Чланом се даје овлашћење министру да донесе одлуку о додели статуса ресурсног центра, као и да подзаконским актом уреди ближе услове за стицање статуса ресурсног центра, организовања рада и престанка важења статуса, али уз претходно прибављено мишљење министра надлежног за послове локалне самоуправе, министра надлежног за послове здравља и министра надлежног за послове социјалне заштите.

Чланом 6. Нацрта закона којим се мења члан 72. Закона урађене су термилошке измене, чиме се постиже већа јасноћа у примени закона када је реч о оцењивању из обавезног предмета, изборног програма, односно активности, а осим тога термилошке измене су сачињене у складу са постојећим терминима у важећим прописима.

Чланом 7. Нацрта закона којим се мења члан 73. Закона прецизирано је који се обавезни предмети, изборни програми односно активности оцењују бројчано, односно описно. Прецизирано је и да ученик који није оцењен из обавезног предмета, изборног програма и активности из разлога што је изостајао са наставе више од трећине од прописаног укупног годишњег броја часова, и за кога се оцењивањем утврди да није достигао образовне стандарде на основном нивоу, полаже разредни испит. У одредби која прописује да се ученик другог и трећег разреда основног образовања и васпитања који на крају другог полугодишта има недовољне оцене преводи у наредни разред, на

основу одлуке одељењског већа, прецизирано је да се то не односи на ученика другог и трећег разреда основног музичког и балетског образовања и васпитања. У одредби која прописује да ученик од четвртог до седмог разреда основног образовања и васпитања и ученик средњег образовања и васпитања полаже поправни испит у августовском испитном року, додато је да се то односи и на ученика од другог до завршног разреда основног музичког и балетског образовања и васпитања. У одредби која прописује да ученик од четвртог до седмог разреда основног образовања и васпитања и ученик средњег образовања и васпитања понавља разред ако на крају другог полугодишта има закључене више од две недовољне бројчане оцене или не положи поправни испит, осим оцене из владања, прецизирано је да се то односи и на ученика од другог до завршног разреда основног музичког и балетског образовања и васпитања.

Чланом 8. Нацрта закона којим се мења члан 75. Закона прецизирано је да се изборни програм други страни језик оцењују бројчано и улази у општи успех ученика.

Чланом 9. Нацрта закона којим се мења члан 78. Закона којим се додаје нови став 4. којим се утврђује да кандидат који је након завршеног програма обуке стекао јавну исправу о оствареном стандарду квалификације у целини и јавну исправу о оствареном стандарду кључних компетенција за општеобразовни део средњег стручног образовања одраслих има право изласка на завршни испит, односно право на полагање стручне матуре.

Чланом 10. Нацрта закона којим се мења члан 82. Закона прецизиране су термилошке одреднице у погледу врсте приговора на оцену и испит, као и када директор решењем поништава закључну оцену и упућује ученика на полагање испита.

Чланом 11. Нацрта закона којим се мења члан 85. Закона прецизирани су рокови покретања и застаревања покретања дисциплинског поступка у случају учињене теже повреде обавезе ученика, односно повреде забрана прописаних чл. 110 –112. Закона, рокови у којима застарева и да се овај поступак окончава решењем директора.

Чланом 12. Нацрта закона којим се мења члан 89. Закона посебно је прописано да Математичка гимназија у Београду и Гимназија „Јован Јовановић Змај” у Новом Саду јесу установе од националног значаја за Републику Србију. Овакво одређење Математичке гимназије у Београду и Гимназије „Јован Јовановић Змај“ у Новом Саду је декларативног карактера и из њега не произлази посебан статус у односу на друге установе у смислу њиховог финансирања и осталих права и обавеза које произлазе из одредаба Закона, а које се једнако примењују и на ове установе, као и пре његовог одређивања као установа од националног значаја.

Чланом 13. Нацрта закона којим се мења члан 92. Закона прецизирано је овлашћење министра за доношење подзаконског акта којим се уређују ближи услови за оснивање, почетак рада и обављање делатности установе, и унето овлашћење у овај члан, будући да је овлашћење за доношење овог акта било прописано чланом 49. став 10. Закона, те је се наведеном изменом овлашћење унето у члан са којим материја овог подзаконског акта у посреднијој вези.

Чланом 14. Нацрта закона којим се мења члан 120, 121. и 138. Закона термин „општински савет родитеља” замењен је термином „локални савет родитеља”, чиме је извршено термилошко усклађивање са Законом о локалном самоуправи („Службени гласник РС” бр. 129/07, 83/14 - др. закон, 101/16 - др. закон и 47/18).

Чланом 15. Нацрта закона којим се мења члан 122. Закона измењени су услови у погледу потребног радног искуства директора предшколске установе, тако што се уместо радног искуства у предшколској установи предвиђа радно искуство у установи

на пословима образовања и васпитања, али и даље остаје услов да то лице има стечено одговарајуће образовање за васпитача или стручног сарадника.

Чланом 16. Нацрта закона којим се мења члан 124. Закона измењен је начин заснивања односа лица на радном месту директора, и то тако што је прописано да орган управљања установе закључује са директором уговор о раду на одређено време, а такође су прецизиране и правне последице закључивања таквог уговора у зависности од тога да ли је директор запослен у тој установи или код другог послодавца, чиме је извршено усклађивање са одговарајућим одредбама Закона о запосленима у јавним службама („Службени гласник РС“, број 113/17).

Чланом 17. Нацрта закона којим се мења члан 157. Закона извршене су допуне како би се деци и ученицима у иностранству омогућила једнака доступност образовању на српском језику и то тако што је проширен је круг лица који у изузетним случајевима могу да изводе образовно-васпитни рад на српском језику у иностранству.

Чланом 18. Нацрта закона којим се мења члан 167. Закона прецизирана је одредба која се односи на висину отпремнине на коју запослени има право, тако што је утврђено да се висина отпремнине утврђује се општим актом установе, с тим што не може бити нижа од збира трећине плате запосленог за сваку навршену годину рада у радном односу код послодавца код кога остварује право на отпремнину.

Чланом 19. Нацрта закона којим се мења члан 174. Закона унете су одредбе којима се на прецизан начин дефинише да установа може да сваку од евиденција из ст. 1 – 3. овог члана да води електронски у оквиру јединственог информационог система просвете (ЈИСП), као и да их води на српском језику ћириличким писмом на прописаном обрасцу или електронски. Уколико установа води евиденцију у електронском облику, Министарство је обрађивач података и одговорно је за чување и заштиту података. Такође је прецизирано овлашћење министра да у складу са овим и посебним законом пропише врсту, назив, садржај и изглед образаца евиденција и јавних исправа и начин њиховог вођења, попуњавања и издавања.

Чланом 20. Нацрта закона којим се мења члан 175. Закона прецизира се да Министарство успоставља ЈИСП и њиме управља уз техничку подршку службе Владе која обавља послове који се односе на чување, спровођење мера заштите и обезбеђивања сигурности и безбедности података у државном центру за чување и управљање података, у складу са прописима којима се уређује електронска управа и информациона безбедност. Члан прецизира и податке које се уносе у прописане евиденције, као и дужност установа у погледу уноса и ажурирања података из прописаних евиденција.

Чланом 21. Нацрта закона којим се мења члан 176. Закона прописано је да родитељ, односно други законски заступник и одрасли из става 6. овог члана може да захтева да му се ЈОБ и подаци за лични приступ регистру доставе на адресу електронске поште, а да Министарство успоставља и води евиденцију у електронском облику о свим захтевима и додељеним ЈОБ и привременим ЈОБ, те да се подаци из додељеног и привременог ЈОБ-а чувају трајно.

Чланом 22. Нацрта закона којим се мења члан 177. Закона прецизирано је да се подаци из члана 174. став 2. овог закона уносе у регистар деце, ученика и одраслих преко ЈОБ-а, и таксативно су наведени подаци који се уносе у овај регистар.

Чланом 23. Нацрта закона којим се мења члан 180. Закона прецизирано је да се подаци из члана 174. став 3. овог закона уносе у регистар запослених и таксативно су наведени подаци који се уносе у овај регистар.

Чланом 24. Нацрта закона којим се мења члан 181. Закона прописана је још једна сврха обраде података из регистра из члана 175. став 2. овог закона, тако да је поред већ наведене сврхе обраде података, унето да је додатно сврха обраде ових података и праћење и мерење утицаја квалификација на запошљавање, односно запошљивости према стеченим квалификацијама.

Чланом 25. Нацрта закона којим се мења члан 182. Закона прецизирано је позивање на став члана 175. сходно изменама и допунама тог члана. Осим тога, прописано је и да је корисник података из регистра из члана 175. став 2. овог закона је и агенција надлежна за квалификације која је основана и обавља делатност у складу са законом којим је уређен национални оквир квалификација, уз обезбеђивање заштите података о идентитету личности.

Чланом 26. Нацрта закона којим се мења члан 183. Закона прецизирано је да се подаци из евиденције из члана 174. овог закона чувају на начин и у роковима прописаним посебним законом.

Чланом 27. Нацрта закона којим се мења члан 184. Закона прецизирано је позивање на став члана 175. сходно изменама и допунама тог члана.

Чланом 28. Нацрта закона којим се мења члан 205. Закона којим се речи „од школске 2018/2019. године” замењују се речима „даном ступања на снагу прописа којом ће бити уређено увећање коефицијената на основу стеченог звања.”.

Чланом 29. Нацрта закона који представља самосталан члан унета је одредба којом се прописује да је орган управљања установе дужан да радно-правни статус директора, усклади са одредбама овог закона, у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона, као и да закључени посебни уговор о међусобним правима и обавезама престаје да важи и да се замењује новим уговором, односно решењем сачињеним у складу са одредбама овог закона.

Чланом 30. Нацрта закона који представља самосталан члан прописано је да је запослени који није стекао одговарајуће образовање за извођење наставе и других облика образовно-васпитног рада у школи за ученике са сметњама у развоју и инвалидитетом, обавезан да у року од четири године од дана ступања на снагу овог закона, стекне одговарајуће образовање.

Чланом 31. Нацрта закона који представља самосталан члан прописано је да запослени који је нераспоређен и налази се на листи остварује сва права из здравственог осигурања као запослени у установи. На овај начин фактичко стање лица која су на листи и немају статус незапосленог лица у смислу закона, само се децидирано прецизирају посебном нормом. Ова норма је практично декларативног карактера, будући да су наведена права из здравственог осигурања ова лица и до сада остваривала.

Чланом 32. Нацрта закона који представља самосталан члан прописано је да, изузетно од члана 144. став 1. овог закона медицинска сестра које је засновала радни однос у установи пре ступања на снагу закона о предшколског васпитања и образовања („Службени гласник РС“, број 18/10), може да обавља васпитно-образовни рад у предшколској установи без лиценце.

Чланом 33. Нацрта закона који представља самосталан члан прописано је да ће министар донети подзаконске акте у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Чланом 34. Нацрта закона који представља самосталан члан прописано је да закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“.

IV. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог акта нису потребна финансијска средства у 2018. години.